

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРИЇ

Українознавство

ЩОКВАРТАЛЬНИЙ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЖУРНАЛ

**Номер 2 (47)
2013**

КИЇВ – 2013

УКРАЇНОЗНАВСТВО

Номер 2 (47)
2013

Журнал засновано
в лютому 2001 року

ISSN 2227-5959

Науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Scholarly
Political and Public
Cultural and Art
Religious and
Philosophical
Pedagogical Journal

Редакційна колегія

КОНОНЕНКО П.П. – голова колегії
доктор філологічних наук, професор, академік

Засновник – **Науково-дослідний інститут українознавства**

The founder is the
**Science and Research
Institute
of Ukrainoznavstvo**

Видає **Національний науково-дослідний інститут українознавства та всесвітньої історії (раз на три місяці)**

Published once in three
months by the **National
Research Institute
of Ukrainoznavstvo
and World History**

**Головний редактор
Петро КОНОНЕНКО**
директор Інституту,
професор, академік,
лауреат Міжнародної
премії ім. Й.Г.Гердера

Petro KONONENKO
editor in chief
director of the Institute,
professor, academician,
the International
Y.G.Herder prize winner

**Перший заступник
головного редактора
Тарас КОНОНЕНКО**
доцент, доктор
філософських наук,
завідувач відділу
філософських
та етнопсихологічних
проблем українознавства

Taras KONONENKO
first deputy of the
editor in chief
head of philosophical
and ethno-
psychological problems
of Ukrainoznavstvo
department,
doctor nauk, docent

Заступник головного редактора Тетяна РЕНКЕ

Видавнича рада

**Бугров В.А., Лукашенко В.В., Наливайко С.І.,
Коротя-Ковальська В.П., Лебединська Т.М.,
Мельник Л.М., Ренке Т. Л., Токар Л.К.,
Фігурний Ю.С., Чолану Л.В., Шкрібляк П.В.**

Журнал друкується на підставі свідоцтва серії КВ
№ 18764-7564ПР від 09.11.2011 р. про державну ре-
єстрацію друкованого засобу масової інформації, ви-
даного Державним комітетом інформаційної політи-
ки, телебачення та радіомовлення України

Рекомендовано **вченою радою** Національного
науково-дослідного інституту українознавства та
всесвітньої історії Міністерства освіти і науки, молоді
та спорту України (протокол № 3 від 28.05. 2013 р.)

Національний науково-дослідний
інститут українознавства та всесвітньої історії
м.Київ, вул. Ісаакяна, 18
тел.: 238-05-43
www.nrius.org.ua
e-mail: journal@nrius.org.ua

Електронне наукове фахове видання «Українознавство»
відповідно до рішення вченої ради (протокол № 3
від 31.10.05) щодо поширення журналу в мережі Інтернет
розповсюджується за адресою:

<http://www.ualogos.kiev.ua>

© Національний науково-дослідний інститут українознавства
та всесвітньої історії
Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, 2013

Багров М.В., доктор географічних наук, академік,
член-кореспондент НАН України
Баран В.Д., доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України
Баканідзе О.А., доктор філологічних наук, професор,
академік
Борисенко В.К., доктор історичних наук, професор
Грицик Л.В., доктор філологічних наук, професор
Гомотюк О.Є., доктор історичних наук
Денисенко А.В., кандидат історичних наук
Дробноход М.І., доктор геолого-мінералогічних наук,
професор
Єрмоленко С.Я., доктор філологічних наук, професор
Згуровський М.З., доктор технічних наук, професор,
академік НАНУ, академік Академії педнаук України
Калакура Я.С., доктор історичних наук, професор
Козлов А.В., доктор філологічних наук, професор
Конonenко Т.П., доктор філософських наук
Коцур В.П., доктор історичних наук
Крисаченко В.С., доктор філософських наук,
професор
Мацюк Г. П., доктор філологічних наук, професор
Михайленко М. І., доктор філософських наук, член-
кореспондент НАНУ
Надольний І.Ф., доктор філософських наук, професор
Недюха М.П., доктор філософських наук, професор
Ничкало Н.Г., академік АПН України
Обушний М.І., доктор політичних наук, професор,
академік АНВШУ
Пономаренко А.Ю., кандидат філологічних наук
Попович М.В., доктор філософських наук, професор,
академік НАНУ
Степаненко М.І., доктор філологічних наук, професор
Степико М.Т., доктор філософських наук, професор
Стріха М.В., доктор фізико-математичних наук
Федоренко Є.В., доктор філології, професор,
академік
Філіпчук Г.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України
Чередниченко О.І., доктор філологічних наук,
професор
Ятченко В.Ф., доктор філософських наук

*Редакція залишає за собою право на мовно-
стилістичне редагування рукописів і передруків
відповідно до норм чинного Правопису, яке не
змінює позиції автора. Наукові статті в галузі і-
сторичних наук зараховуються як фахові згідно з
постановою Президії ВАК від 06. 10. 2010 року
№1-05/6, наукові статті в галузі філософських
наук зараховуються як фахові згідно з постано-
вою Президії ВАК від 08. 07. 2009 року №1-05/3,
наукові статті в галузі філологічних наук (мово-
знавство) зараховуються як фахові згідно з по-
становою Президії ВАК від 01. 07. 2010 року
№1-05/5*

**Автор несе відповідальність
за фактичний виклад матеріалу**

ЗМІСТ

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

Кононенко П., Кононенко Т. Українознавство ХХІ століття: стан, проблеми, перспективи розвитку як системи інтегративних знань.....6

Розділ I ЛЮДИНА І ЇЇ СПРАВА

Смольницька О. Віра Вовк як представниця сучасного українського магічного реалізму.....16
Кононенко П. Вручення премій імені Олеса Гончара.....19
Інтерв'ю з П. Перебийносом.....20

Розділ II ПАРАДИГМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Смолов О. Стан наукометрії в Україні: через історію та проблеми до перспектив.....26
Варзар Т. Електронні освітні ресурси ННДІУВІ.....31

Розділ III ІСТОРІЯ. ТЕОРІЯ. МЕТОДОЛОГІЯ

Крисаченко В. Україна – Крим: дипломатичні взаємини козацько-гетьманських часів.....38
Ярошинський О. Рубіжний етап становлення новітнього українознавства і формування його сучасних теоретико-методологічних засад.....45
Хоменко О. Передумови становлення науково-аналітичної концепції розвитку української художньої словесності.....53
Лазарева В. Державотворчі погляди Пантелеймона Куліша як об'єкт наукового дослідження.....62

Розділ IV МОВА І МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

Пономаренко А. Мовно-історичний турнір (дидактична гра в стилі *living history* для учнів 7 класів)....68
Гулай А. Історичний контент навчально-методичних матеріалів з української мови в часописі «Дивослово».....71
Карпенко Г. Формування нової української терміносистеми логістики.....75

Розділ V УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА

Коротя-Ковальська В. Філософія родинності в українських коліскових піснях. Українознавчий погляд.....80
Осипчук О. Проблеми української ідентичності у творчості Наталки Гусар.....83

Чмільова С. Розвиток сфери культури села в незалежній Україні: історіографія питання.....86
Якубовський І. Українські народнопісенні традиції як один з основних чинників національного відродження другої половини ХІХ – початку ХХ століття.....91
Семенова О. Асортимент виробів кустарів-шкіряників Середньої Наддніпрянщини в кінці ХІХ – першій половині ХХ століття.....94
Ластовецька А. Проблема розуміння есхатологічних ідей соціумом у Давній Русі.....99
Трумко О. Спілкування син → батько: комунікативні тактики в сім'ях представників польської шляхти (на матеріалі творів І. Франка).....103

Розділ VI УКРАЇНА – ЕТНОС

Фігурний Ю. Українське державотворення на Лівобережжі в 1741–1796 роках в українознавчому вимірі.....108
Ворожбит І. Звичаї, вподобання та дозволя шляхтича на сторінках «Хроніки європейської Сарматії» А. Гваньїні та «Опису України» Г.Л. де Боплана: система порівнянь.....114
Червінська Т. Культура вживання алкоголю козацькою старшиною ХVІІІ століття (на матеріалах щоденників Я. Марковича та М. Ханенка).....117

Розділ VII ОСВІТА

Осадча Н. Підвищення кваліфікації в українознавчій парадигмі: штрихи до історії.....122
Чучвара А. Когнітивні чинники формування неофіційного найменування сільського школяра (на матеріалі опитування учнів загальноосвітніх шкіл Львівської області).....127

Розділ VIII УКРАЇНА І СВІТ

Гримич М. Богдан Медвідський – дослідник українсько-канадського фольклору.....134
Дідик О. «Велика шахівниця» Збігнева Бжезінського та геополітичні орієнтири європейської України.....136
Івашина Н. Українознавчі події в США.....141
Смольницька О. Науковий семінар «Українськими стежками Санкт-Петербурга».....151

Розділ ІХ ЕКСПЕДИЦІЙНЕ УКРАЇНОЗНАВСТВО

Чирков О. Давній Київ у тілі сучасної столиці України: українознавча експедиція.....154

Розділ X РЕЦЕНЗІЇ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Савченко Г. Рецензія на книгу «Український парламентаризм на еміграції. Державний центр УНР: документи і матеріали. 1920–1992».....164

Фігурний Ю. Давньоіндоєвропейські воїни-звірі в українознавчому вимірі.....	166
Чирков О. Українські земля і люди у загальносвіттовому історичному процесі на сторінках атласу «Історія світу».....	167
Ігнатенко І. Українці в канадських преріях.....	170
Мушинка М. Найвизначніша монографія про музичну культуру закордонного українства.....	171
Науменко Л. Не плямуйте душі суетою.....	173
Тимошик М. Український світ ченця, журналіста, письменника.....	174
Ієромонах Пафнутій. Вірші.....	176
Толочко Д. «Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри»: IV Міжнародна наукова конференція (Одеса, 26–27 квітня 2013 року).....	177
Бойко С. Участь науковців ННДІУВІ у XIII науково-практичній конференції «Громадська взаємодія як екзистенція демократичного суспільства».....	179
Бойко С. Круглий стіл «Борис Грінченко у світоглядних та педагогічних координатах сьогодення: українознавчі проєкції».....	179
Сугоняко Т. «Засноване в козаччину, садами завітване, між вербами і липами стоїть село моє...».....	182
Возгірна Ю. Отець Іван із Перевального.....	183
Перлини аматорської Васильківщини.....	183
Мультимедійна презентація звіту відділення «Кримська філія» ННДІУВІ.....	185
Чайковський А. Презентація книги.....	186

---

*Повідомляємо вам,
що виданню «Українознавство»
присвоєно передплатний індекс
91509*

*Журнал включено до
«Каталогу видань України»
на 2013 рік*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРИЇ

УКРАЇНОЗНАВСТВО

**Номер 2 (47)
2013**

науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Комп'ютерний набір – відділ наукових комунікацій
Наукова редакція – Лідія Науменко
Літературна редакція – Лілія Слободян
Коректура – Лариса Ткаченко
Комп'ютерна верстка – Лілія Слободян
Фото – Юрій Сіренко, Олександр Сцібан
Переклад анотацій англійською мовою – Володимир Суренщиков

Адреса редакції: 01135, м. Київ, вул. Ісаакяна, 18, кім. 314–315

тел.: 238-05-43, 236-01-28

Підписано до друку 27.06.2013. Формат 60x84/8
Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура PragmatikaC.
Ум.-друк. арк. 22,32. Обл.-вид. арк. 21,40
Тираж 300 прим. Зам. №2/95

Українське агентство інформації та друку «Рада»
03148, м. Київ-48, вул. Сосніних, 3
тел. 273-67-94

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК 2527 від 15.06.2006 р.

Віддруковано в Українському агентстві інформації та друку «Рада»